

Múzeumnak ajándékozott. A madár tojó, a petefészékében az érő tojások borsónagyságúak voltak. A melanisztikus hamvas rétihéjatojók úgylátszik rendkívül ritkák, mert Hartert a sötétbarna varietást csak hímekről ismeri s Arrigoni degli Oddi a barna testű, de világos színű farkkal ellátott hamvas rétihéjatojót is nagyon ritkának mondja. A lébényi példány egész teste sötétbarna, ráeső világításnál felül helyenként kissé zöldesen fénylő. A felső fej és pofa az alapszínnél még sötétebb, feketebarna, a felső fejen a tollak ilyen színű szegélye folytán. Az evezőtollak is sötétebbek, mint rendszer színezésű példányokon, úgyszintén a kormánytollak is s ezért felülről a harántsávok nehezebben vehetők észre. A farkon 5 harántsváv különböztethető meg, melyek az egyes tollakon azonban nem egy vonalban futnak végig, hanem a toll külső és belső zászlóján különböző magasságban, lépcsőzetesen vannak elhelyezve. Alulról a sávok az evezőkön és kormánytollakon jobban szembe-tűnők, mert a tollak alapszíne itt olyan, mint a normális színű példányokon. A felső farkfedők sötétbarnák, a gatyák is egyszínű barnák. A lábak narancssárgák. Méretei: szárny hossza 375, fark hossza 235, csüd 62, csőröröm a viaszhártától 15·5 mm.

Dr. Greschik Jenő.

Museums schenkte. Der Vogel ist ein Weibchen im Eierstock befanden sich erbsengrosse reifende Eier. Weibchen der melanistischen Varietät scheinen sehr selten zu sein, denn Hartert erwähnt nur Männchen und nach Arrigoni degli Oddi sind braune, aber mit lichtem Schwanz versehene Weibchen besonders rar. Ober- und Unterseite des Exemplares von Lébény dunkelbraun, bei auffallendem Lichte oben stellenweise mit einem Stich ins Grünliche. Oberkopf und Wangen noch dunkler als die Grundfarbe, da die Federn hier schwarzbraun gesäumt sind. Auch die Schwingen und Steuerfedern dunkler gefärbt als bei normalen Stücken, darum sind die Querbinden von oben schwerer erkennbar. Schwanz mit 5 Querbinden, welche die Breite der einzelnen Federn nicht in einem fortlaufenden Bande durchsetzen, sondern auf der Aussen- und Innenfahne unterbrochen, in verschiedener Höhe angeordnet sind. Von unten sind die Binden der Schwanz- und Steuerfedern deutlicher, weil die Grundfarbe dieser Federn hier wie bei normal gefärbten Exemplaren beschaffen ist. Oberschwanzdecken dunkelbraun, auch die Hosenedern einfarbig braun. Füsse orangegelb. Masse: Flügellänge 375, Schwanz 235, Lauf 62, Schnabelfirste vom vorderen Rande der Wachshaut 15·5 mm.

Dr. Eugen Greschik.

IRODALOM

Molineux, H. G. K.: A Catalogue of Birds, giving their Distribution in the Western Portion of the Palaearctic Region. (With a Bibliography.) E. S. Fowler, Eastbourne, 1930—31. Pp. IV+370.

Nyolc éve már, hogy Hartert: Die Vögel der paläarktischen Fauna című nagy munkájának pótfüzete megjelent s azóta nagyon sok új madárformát írtak le. Különösen Oroszország, Belgium és Franciaország ifjabb ornitológus-nemzedéke buzgólkodott ezen a téren. Ennek a sok új madárformának áttekintését megnehezítette, hogy a különféle folyóiratokban szétszórtan megjelent nevük és leírásuk csak nagyobb fáradsággal volt hozzáférhető. Azért az ornitológusok nagy örömmel fogadták Molineux katalógusát, mely a »Supplement« megjelenésével most vált teljessé. Ez a katalógus felöleli a nyugati palaearktikus régió madarait. Határai nagyjában a következők: Keleten a nyugatsibériai Tjumentől a Jalmal-félszigetig, nyugaton Izland, Azori-szigetek, Madeira és Kanári-szigetek, északon Novaja-Zemlja, Ferenc József-föld, Spitzbergák és a környező tenger, délen Középső-Szahara és Bender Abbas Délperzsiában. A rendszerben Hartert említett munkáját követi. A rend, család, nem felsorolása után a faji név következik, melynek angol nevét is föl- említi. A nemekben a túlságos szétválasztás híve: Astur és Accipiter; Buteo és Triorchis; Muscipapa, Ficedula és Siphia, etc. A faji név után következnek az egyes formák (subspecies) nevei a hármas nomenklatura szabályai szerint és előfordulásuk a jelenlegi politikai határok, országok szerint. Először azokat az országokat említi, ahol a madár költ, azután azokat, ahol csak átvonul vagy csak télen található. Helyesebb lett volna, ha a szerző az előfordulást nem politikai határok szerint, hanem földrajzilag egységes területek szerint csoportosította volna, mert így megnehezítette a tájékozódást. A katalógus irodalmi tanulmányok alapján készült, gyűjtemények anyagának vizsgálata nélkül. Hazánk említése sok helyen elmaradt, ami különösen a nálunk ritkábban előforduló fajok esetében szembeszökő, de nem említi Magyarországot előfordulási területként a vizirigók egyetlen alakjánál sem. Nagy kár, hogy a szerző katalógusában sem az első leírás helyét, sem a terra typicát, sem a synonymákat nem említi. Utóbbiakból legalább a fontosabbakat föl kellett volna említenie, úgyszintén csak előnyére vált volna a munkának, ha az egyes formákat leírásuk időrendje szerint csoportosította volna. Becsesek az egyes helyeken található idézetek a nehezen hozzáférhető orosz nyelvű irodalomból angol fordításban, továbbá a katalógus elején található bibliographia, amely a fontosabb irodalmat országok szerint csoportosítja. A katalógus végén több index könnyíti meg a munka használatát, mely a szakember számára nélkülözhetetlen.

Dr. Greschik Jenő.

Arrigoni degli Oddi E. — Moltoni Edgardo: Osservazioni fatte nelle Garziae di Greggio (Vercelli) e di Casalino (Novara). Rivista di Scienze Naturali »Natura«. Vol. XXI. 1930. 1—32. Szerzők ebben a dolgozatukban főleg a Greggio melletti gém-tanya madárvilágát ismertetik, ahol nyárfából, tölgyekből és akácfából álló erdőben mintegy 1000 pár különféle gém fészkel: Ardeola ralloides, Ardea cinerea és néhány Egretta garzetta mellett főleg Nycticorax nycticorax. 1927-ben batlák is fészkeltek, de 1930-ban eltűntek. A bakcsóról szerzők azt hiszik, hogy évente kétszer költ. Több fénykép és Gallelli rajzai díszítik a szöveget.

P. Skovgaard: Sobre las emigraciones de las aves. Conf. y Reseñ. Cientif. de la R. Soc. Esp. de Hist. Nat. T. V. 1930. 125—134. Beszámoló gyűrűzött madarak elejtéséről a Spanyol félszigeten.

McAtee, W. L.: Propagation of Upland Game Birds. Farmers Buletin No. 1613. 1930.

— — Game Birds suitable for Naturalizing in the United States. Circular No. 96. 1929. U. S. Department of Agriculture Washington, D. C.

Az első füzetben fontos gyakorlati tanácsok találhatók főleg fácánok, azonkívül a magyar fogoly, a vadpulyka stb. sikeres tenyésztéséhez, a második vadászható madaraknak az Egyesült Államokban való meghonosítását tárgyalja.

Schenk Jakab: A madarak világának tanulmányozása. Kincsestár. A Magyar Szemle Társaság Egypengős Könyvtára. 48. sz. Budapest, 1931. 80 o.

HÍREK

A MOSZ új dísztagjai: Vilma holland királynő Őfelsége, Benito Mussolini, Olaszország miniszterelnöke, v. Hindenburg, német birodalmi elnök, gróf Bethlen István, Magyarország miniszterelnöke, Dr. Serédi Jusztinián, Magyarország biboros hercegprimása.

* * *

A MOSZ havi ülései. Január 1-én dr. szalóki Navratil Dezső elnök ismerteti a Szövetség múltévi tevékenységét a madárvédelem terén és fölhívja a tagok figyelmét arra, hogy az arzénpreparátumokkal való permetezés veszélyezteti rovarrevő madarainkat. A választmány elhatározza, hogy ezt a kérdést behatóan tanulmányozni fogja. Az elnök fölkérésére Csiki Ernő fölolvassa I. Ferdinánd volt bolgár cár magyar nyelven írt levelét, amelyben a Szövetség dísztagságát megköszöni. Schmitt Zoltán vitéz Lokcsánszky András »Adatok Tolna megye orniszához« című dolgozatából olvas föl részleteket. Azután Radetzky Dezső A »kerecsensólymok fészkelése a Vértesben« című előadását tartja meg s egyúttal bemutatja ennek a ragadozónak 2, Vértesnánáról származó példányát és tojásait. Az előadás kapcsán dr. Greschik Jenő a magyarországi kerecsensólymok rendszertani helyét ismerteti, rámutat arra, hogy egyes példányok ázsiai alakokhoz hasonlítanak és kiemeli azokat a bélyegeket, amelyeknek alapján a Feldegg-sólymoktól biztosan megkülönböztethetők. Dr. Greschik Jenő azután bemutatja H. Lynes, angol ellentengernagy »Review of the Genus Cisticola« címen nem régen megjelent nagy monografiáját a szuharbujókról, mely az újabb időben kiadott madártani munkák egyik legkiválóbb terméke. Dr. Biró Lajos »Uj-Guinea madárvilága« címen tartott előadásában saját gyűjtésű bőrök alapján ismerteti ennek a vidéknek színpompás madarait, rátérve életszokásaikra is.

Február 5-én dr. szalóki Navratil Dezső elnök beszámol a MOSZ január 15-én Cinkotán megtartott Petényi-emléktáblaleleplezési ünnepélyéről, amelyen beszédet mondottak a MOSZ elnökén kívül, Pesthy Pál volt igazságügyminiszter, Raffay Sándor ev. püspök, Csiki Ernő a Magyar Nemzeti Múzeum Allattárának igazgatója.